Број 25. У Новом Саду, у петак 4. фебруара 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 60 потура сваки пут.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Само слога, ал' на правом путу!

Једва се једаред сложише и Срби. Сложише се трајно, слажу се дуги низ година и нико не може да им поремети слогу.

Та је слога постигнута у „Српском клубу“. Колико је год Срба чланова у сабору Хрватске и Славоније, сви су они сложни и једнодушни.

Но, ако је истина, да само слога Србина спасава, ова га слога не ће спасти. А не ће за то, јер је та слога — у злу.

Слога је узвишен појам, али слога сама по себи, још није све. Зар само сложно, па ма како? Зар само сложно, па ма и наопако? Не, не! На добру путу, на корист народну треба нам слоге.

У „Српском клубу“ није тако. У њему има људи, који нису зависни и о којима се узима, да су пријатељи народа. Могу ли и треба ли ти људи да се сложе с онима, који су зависни и који раде онако, како морају и како им се заповеда. Сложите ви те људе. Тражите од њих, да раде у свему заједнички, да се ни у чем не поцепају! Тешко ће бити народу!

Јер знате ли, како то изгледа? То је исто тако, као кад би тражили, да треба са хромим да иде упоредо и онај, који може да иде. А у „Српском клубу“ има не само политички хромих људи, већ има и политичких мртваца И ко сад може тражити, да они здравији буду с њима сложни — у раду, у заједници, у напретку?

Истина је, да слога Србина спасава. Спасава она свакога, ал — не овака слога. Та и оно би била слога, да је на Косову цела српска војска пошла са Вуком за Голеш планину. Или зар ми можемо слоге ради да се здружимо н. пр. са патријархом Георгијем? Та кад би хтели с њим заједно, морали би као и он. И морали би ћутати и гледати, где штети цркву и народ у сваком погледу.

Слога Срба посланика у „Српском клубу“ хоће већ да постане убитачна. Они бољи, слоге ради, попуштају оним лошијима. Та има тамо људи, који леже у прашини и не смеју да дигну очи горе. Ако ће ићи сложно и заједнички, оним бољима не остаје друго, но да се срозају и сами у прашину. А ко ли ће онда да ради за народ?

Политички шпекуланти данас употребљавају највише ту реч: слога. Употребљавају је за своје себичне циљеве. Но, немојте мислити, да је народ слеп, те не види, шта је у ствари.

Запамтите! Народ не ће вашу слогу. Не ће слогу у злу. Ако хоћете слоге, ево да се сложимо у напретку, у раду, у борби, а не у политичком кулучењу. — Слога, коју ви проповедате, смрт је.

По наш народ је много кориснije и часније, да се бољи људи „Српског клуба“ одреку слоге са онима, који се даве у прашини. Наша народна корист захтева да почнемо стварати заједницу, која ће нам донети добра, а на страну са оном „слогом“, која нас убија. Нами је не слога много штетила, али ова слога „Српског клуба“, нанеће нам већег квара, но што нам га је нанела — неслога.

Уз оне речи: „Само слога Србина спасава!“ треба додати: — Само слога, ал' на правом путу!

Писмо из Србије.

Београд, 1. фебруара.

(Излази дело на видело. — Осуђен. — Оптужени.)

У једном београдском листу прочитали смо белешку о неком варалици и скитници Николи Милојевићу. Прича се, како је поред великог броја крађа, проневера и превара, излагао вешто неку суму од општине београдске. — Варалица има доста у свету и превара бива сваки дан, те ми и не ћемо да губимо време бележећи их. Не би забележили ни овај случај: да ова „позната варалица, лопов и скитница“ Никола Милојевић, није онај исти поуздани и важни сведок, који је пред преким београдским судом тражио и добио тајну седницу те саопштио, шта му је све црногорски књаз Никола поверљиво казао приликом аудијенције, што ју је код њега имао. — Само, пошто је још пре годину и по дана у „Полициском Гласнику“ изишла Николина фотографија с потерницом полициском због преваре, Никола се пред преким судом појавио с презименом Јовановић. Ко му је кумовао при овој промени имена, није тешко изнаћи. Те се ствари по обичају и закону врше у полицији и код министра унутарњих послова.

По сведоџби овако поуздана сведока и данас су у тешком гвожђу: један пуковник, један начелник министарства, један прота и два адвоката. Да друге и не бројимо. —

Стојан Рибарац, адвокат пожаревачки, кажњен је са 500 динара бајаги због тог, што се чудио, шта се има честитати неком посланику данашње скупштине у Нишу. А у ствари зато, што је тражио да у затвору посети Таушановића и што се измирио с Авакумовићем.

Рибарац је дао оставку на правозаступништву.

Један прост радник крагујевачке војне фабрике, помео се при гласном читању указа о наименовању раскраљеву за армијског ђенерала и изговорио арамиски ђенерал. Друг његов желећи га исправити, примети му: „Е гле, није арамиски, него армиски“. Оба су затворена и отпуштена из завода с фамилијама.

Трговци че ће ниједан подносити своју пореску пријаву и ниједан је до сад није поднео. Своју чамеру да затворе радње, одложили су до разреза порезе, којој је већ приступио разрезивачки одбор.

Пољопривредна друштва у Белгији.

Удруживање, удруживање и опет удруживање — то треба да је лозинка данас и нашим српским економима и ратарима. Без удруживања, без заједнице и заједничка рада, без међусобне помоћи — нема и не може бити права развитка и напретка ни у чему, па богме ни на пољу народне привреде пољске.

Ми ћемо овде, по једном страном ли-

ПОДЛИСТАК.

КАНТА ВИНА.

О, благословено ђачко доба! Ви најлепши и најмилији часови мога живота! Колико пута бејасте немили и тужни али . . . али . . . кроз ту тугу и неугодност, као црвена нит уткана је лепота и драж твоја! Има ли кога, ко се тебе не би сећао пуним срцем? Има ли кога, да за тобом не уздахне?! . . .

*

Свршили смо посао За сутра лексије никакве нема више. Шта ћемо? Новаца нема, кредита нема, а ноћ дуга.

Газда-Моца, добричина, наглув и стар, спава. Исто тако и његова газдарица, госпа-Пела. Ала, да им је сад моја памет, па да нам пошљу бокал вина од оне преклањске ружице Благосиљали би их целог века.

— Којешта! нема ни једне паметне идеје у свију нас. Ја сам за то, да се леже — вели Јова.

— Та, ти ништа друго и не знаш, него то, укори га »Крка«.

— Па, хајде, да чујем од тебе паметнији предлог. На среду с њим!

»Крка« оборио главу, па ћути

— Немој бити досадан, Јово, шта изазиваш човека, каже Ђура.

— Па добро, ја ћутим — вели Јова и пруђи се на кревет.

— Ја знам где има вина, само је мука доћи до њега. Бар ја са ови широки леђи не могу. Ти би Ђуро могао.

— Говори јасно, да те разумем — прихвати Ђура.

— Кроз онај мали прозор на подруму, могао би ти лепо уђи, па изнети канту вина.

— Хм . . . хм. . . Шта ће бити, ако не будем могао изаћи напоље?!

— Е, то те брига! Само додај вино. Лако ћеш изаћи.

— Није то баш ни лако, ко ће те попети на прозор?

— Та, наћи ћеш већ како ћеш, само хајде.

— Да, лако ћеш изаћи, уплете се Јова, подмети какво буре под прозор, па хоп напоље

— ћути ти, па спавај! — уђуткује га Ђура.

— Не ће бити ништа од тог посла, ако ти ваздан шпекулираш. Уђи у подрум и додај вино, то је главно! А за друго не брини се. Храбри га »Крка«.

— За вас може бити то главно, да уђем и додам вино, али за мене је главно, да могу изаћи на поље.

— Па да пробамо Ако не будеш сам могао изаћи, извући ћемо те на уже. Везаћеш га око струка па ћемо те извући. Кажем ти лако ћеш изаћи напоље, само уђи.

— Хајд, што му драго — каже Ђура — на вашу душу грех!

— Да, ми смо солидарно одговорни, упаде Јова, који се већ одушевио за предлог и већ појурио из собе.

Дођоше до »места«. Мали прозорчић, кроз који је требао Ђура да се спусти, учини му се као разваљене чељусти каква звера.

— Све се бојим, да ће нам на јалово бити.

— Та иди Ђуро, што си детињаст? Шта ми је то уђи кроз прозор у подрум, вели Јова

— Па уђи ти, кад није ништа.

— Е, ја! Што ја да уђем; мени баш није толико до вина, брани се Јова. Ви сте то снували.

Као кад карташ види црвенога кеца, па седа за сто, тако и њих удари »сага« из подрума, и још једно —

— Та, де, уђи . .

И Ђура се спусти у подрум.

— Е, браћо, ја одавде не изађох, осим на врата, ово је дубоко.

— Па, додај бар вино.

— Високо је. Ни вино не иде горе.

— Да донесем чаршав па вежи, каже Јова и отрча по чаршав.

Ђура међутим наточи у канту, и, кад му спустише чаршав, веже канту за чаршав. Извукоше је напоље — и ако пола празну — али су тек до вина дошли. А то је овима с поља главно било

Пробао је сиромах Ђура, да се по чаршаву извуче, али сва напрегања и муке остадоше у залуд. Јадник, у подруму уверио се, да није главно, — као што »Крка« рече, да уђе и дода вино — него је баш то главно, да изађе напоље из подрума

Курисали су му око подрума до поноћи, и попили су вино. И кад им винце удари у лице, постадоше одважни и хтедоше јуришати у собу, да кључ од тамнице отму, али их Ђура

сту, да речемо коју о том и таквом удруживању на пољу народне привреде пољске у Белгији. Код нас се данас почело са земљорадничким задругама. Заузимљиви родољуби их дижу и оснивају по народу и по нас ће веома корисно бити, ако се оне што више буду шириле и учвршћавале по народу нашем. Али би било од веома велике користи по наш ратарски свет, кад би он прихватио и начела о удруживању, о којима се говори у овом чланку и постарао се, да се она и код нас одомаће.

Толико у име увода, а сад се врнимо за часак духом својим у Белгију.

Године 1871., кад је у Белгији аграрни социјализам почео да отима маха, ујамчена је у белгијском уставу слобода удруживања белгијских економа и ратара. С почетка је рад тих удружења био отежан, у колико ова нису имала у уставу лична права. Тек године 1873. почело се законодавство занимати пословима удружења, док најзад године 1898. добише удружења (syndicati professioneli) лична права и друге добити, и ако ствари удружења систематски израђеним законом нису ни данас уређене. На основу заједничког рада и узајамности установљених удружења има у Белгији:

1. Удружења за пољску привреду и неговање марве.
2. Удружења за набављање семена и ђубрета.
3. Удружења за употребу млека, сира масла.
4. Задружне фабрике за спиритус
5. Кредитне задруге пољских привредника.
6. Пољопривредна осигуравајућа друштва.

Удружењима прве врсте су најпровобитнији облици среска друштва економа (comices agricoles), број њихов је износио у почетку 1898 год. 151, са 25.000 чланова, примања су им била 379.255, а издавања 240.007 франака. Среска економска друштва (па кантонима) сачињавају средишна удружења, а најугледније је било: «Sociètè Royale de l' Est de la Belgique (од 1844. год.).

За среска економска друштва говоре, да живе вештачким животом, да не знају како ваља да употребе прилично велику припомоћ државну, да им рад није довољно жив, те да им је обновљење на дневну реду.

Економска удружења (liques agricoles) су установе положене на начело слободна удруживања а у сврху заступања користи економа а припадају већем удружењу — савезу (federation). У почетку 1898. г. радило је 572 економске задруге са 47.000 чланова. Примање је било 59.156, а издавање 58.710 франака. Најугледнија је задруга Boerensbond (ратарско удружење), које има 400 месних ратарских друштава (boeren gilden) а има 20.000 чланова. Установио га је свештеник Mellaerts; сврха му је: неговање верско-моралног осећаја и заштићавање материјалних користи, побољшање закона о пољопривреди и уређење пољопривредних удружења на основу слободног удруживања. Чланарина на годину је један франак, за који добивају чланови одлично уређен лист „Ратар". Ратарско удружење је купило 1896. г. 11 милијуна, а 1897. г више од 14 милијуна кила ђубрета Боеренбонд ради и у корист кредита пољопривредника и има 130 Рајфајзенових благајница.

Вртарских и пчеларских удружења било је 1897. године 342, са 26.559 чланова, уз то долазе 29 удружења птичарских. За неговање животиња било је 1898. г. 71 удружење са 3.945 чланова.

У другу групу припадајућих удружења за набављање семена и ђубрета било је 1896. год. 469, са 38.487 чланова, а купило се семена и ђубрета за 7,445.079 франака. Године 1897. било је 583 удружења, а свота издата за семе и ђубре порасла је на 8,487.328 франака. Године 1898. било је 602 удружења, а купило се семена и ђубрета за 11,730.764. Дакле очевидно врло леп напредак.

Број удружења за употребу млека, масла, сира износио је 1897. г. 167, са 17.022 члана и 50.824 краве. Од продата млека утекло је 131.432, од масла 8,879.511 и од сира 58 554 франка.

За прављење спирита било је 43 удружења, од којих су 24 потпуно радили.

Има две врсте кредитних удружења у Белгији. Тако звано „comptoir agricoles" за велике поседнике и месна кредитна удружења, од којих су нека основана на начелу Рајфајзенову а нека опет на начелу Шулце Делића. По Рајфајзеновим начелима било је у почетку 1899. год. шест средишних благајница и 158 помесних а по начелима Шулце Делића раде две народне банке.

Шестој групи припадајућих пољопривредних осигуравајућих друштава било је у 1897. години 436 и то за осигуравање домаћих животиња. Број осигураних животиња износио је 119.253 а у вредности до 40,414.920 франака. У почетку 1899. г. било је већ 509 удружења са 49.578 чланова. Број осигураних животиња износио је пак 139.582. Поједина удружења за осигуравање животиња, претварају се у удружења за међусобно осигуравање.

Из ових података, што су узети из »Revue politique of parlamentaire« види се, да се пољопривредна удружења у Белгији необично развијају и да улевају најлепшу наду у погледу будућности.

од те намере одговори. Покорив се судбини изиште јорган и зимски капут — реши се, да ноћ проведе у подруму. А сутра дан, кад газда-Моца буде радио у подруму, он ће употребити згоду, па се извући из њега.

Што рекоше, то и учинише. Пожелеше један другом: «Лаку, благу« и отидоше — свак на своју страну.

Свануло јутро. Газда-Моца, као обично, оде у подрум, да за фруштук донесе мало мученице. Ђура, који је целу божју ноћ преседео, у подруму, хтеде употребити згоду, да се тамнице опрости. Али, сиромах, кад прође сретно Скилу, упаде у Харибду. Госпа-Моциница смотри из кујне Ђуру са јорганом и зимским капутом где из подрума излети и дрекне:

— Моцо, Моцо, а ко то испаде из подрума

Газда-Моца враћајући се из подрума, опази сужника, и на беломе дану ухвати и поведе свога роба.

Ми још спавасмо сном мртвијем, кад газда-Моца уведе у собу Ђурђа оцмољена и осрамоћена.

Није вајде крити

Када тим добрим старим душама испричасмо све, слатко се насмејаше.

— Та ноћ у подруму — рече газда-Моца више вреди, него канта ружице. Имате за то једну канту — вина.

— Ура! живео газда-Моца!

Ваљда не треба да кажем, да је ова друга канта слађе пала од оне прве ..

Милољуб.

Нови Сад, 3. фебруара.

Раскраљ Милан и радикали. „Народни Листи" донеле су у данашњем броју допис из Земуна о смицалицама Милановим и о Радовићеву неуспеху у Абацији. Милан би желео ни више ни мање, него да би се радикали покорили, као и Никола Пашић, да би се измирили са постојећим стањем у земљи и признали донесене скупштинске закоие за последње две године, које је донела полицијска скупштина. Радовић је рекао радикалима, да у њиховим рукама лежи судбина осуђених њихових пријатеља. Ако пристају на предлог Миланов краљ Александар ће потписати акт о амнестији; ако не пристану, да ће се са осуђеницима поступити горе.

Радовић је послао о својој мисији овакав одговор: Радикали не пристају на никакве предлоге и траже, да би се прво лањски процес поднео на извиђај и суђење редовноме суду, којим би се извиђајем осуђени ослободили као невини. Даље: Да им се врати слобода; и даде одштета; да се повратисуспендовани устав од 1888. и да се краљев отац удали из Србије и да реч, да се до своје смрти неће враћати у Србију. Ако на то пристаје краљ Александар, радикали су приправни пружити му своју помоћницу руку, као своме законитом господару.

У ствари оснивања трговачког удружења.

Кикинда, 1. феб. 1900.

Господине уредниче! Ваши чланци о оснивању „Трговачког Удружења" дошли су нам као поручени. Стање и прилике у којима се ми налазимо, тако су несносне и тешке, да сваки од нас увиђа, да се нешто мора урадити, да се овоме злу доскочи. Ја сам сва три ваша чланка пажљиво прочитао и врло сте добро урадили, што сте све српске новинаре позвали, да ово питање претресу. Потребно је, да сваки буде обавештен, шта се хоће и како се хоће. Ја држим, да не би требало да буде трговца, који би био у начелу противан остварењу овога удружења. Настојте, да што пре дође до збора, па ћемо се ми трговци споразумети, како ћемо и шта ћемо! Ја знам унапред, да ће многи равнодушни остати наспрам ове установе, а можда ће бити и такових, који ће казати, да то не треба. Но на те људе не треба се осврта ти, јер код нас је било увек људи, који су се за опште ствари мало бринули. Ја сам разговарао са много виђених трговаца, и људи врло озбиљно оцењују важност овог покрета. Само се боје, да ствар опет не застане.

Нема сумње, да је трговачка организација од преке потребе. Знамо, шта нам се спрема у погледу народносног питања. Где се год окренеш — не ваља! Изгледа ми, да ће овај покрет унети нова и свежа живота у све слојеве нашег народа. Ми не смемо изгубити веру у нашу стару моћ и жилавост. Има код нас још људи, који су спремни да загазе у борбу. Кад се покреће овако важно питање, где смо ми трговци заузети, нема сумње, да ћемо сви радити на томе, да се оно што пре оствари. Нарочито Банату требају установе оваке врсте, јер се овде осећа јак притисак страних елемената. А већ знамо, како је и по другим крајевима.

Читам пре неки дан у загребачком „Привреднику", како износи статистичке податке о српским новчаним заводима. Најгоре Банат стоји. А тако и јесте. Кад би нас питали зашто је тако, по готову не би вам знали казати узрок. Изгледа, као да нема ко да покрене. Дакле, као што велите, изгледа, да ће бити боље, јер ће „Трговачко Удружење" покретати и оваке установе.

Нисам рад, да вам по овом за сада много пишем, но ја ћу на збору казати своје мишљење. Имам само ово да приметим: Радите на том да се збор трговаца што пре сазове и немојте ово питање никако скидати са „дневног реда".

. . . ић.

Политички преглед.

Угарски земаљски сабор. У седници угарског земаљског сабора од прошле среде било је речи о Фијуми. Председник министарства Сел, вели, да је државоправни положај Фијуме изван сваке сумње. Доказује, да све државоправне и управне прилике Фијуме спадају пред надлежност угарског земаљског сабора. Фијума се има свакако саслушати, кад се хоће да уведу тамо закони, који говоре о тамошњим месним приликама. Тако је бивало до сад, па тако ће бити и од сад. Али са гледишта мађарске државне идеје, не сме зависити од Фијуме, хоће ли се увести овај или онај закон. Речко представништво је за време пређашње владе присвајало себи право гласа у том, те је тиме створен неправилан положај, ал' садашња влада довешће већ и то у ред. — После тога је продужена расправа о прорачуну.

Руси о Србији. Познато је, како мисле Руси о данашњем положају у Србији. Њихови листови редовно прате развој догађаја у Србији, а не пропусте ни једну прилику, да рекну своју о опасној политици, коју тера раскраљ Мидан над ради-

калима. „Петроградске Вједомости“ пишу између осталог: У Београду, и народу српском уопће не чине добар утисак све вести (што се распростиру о помиловању осуђених радикала), јер се свет све боље и боље уверава, да политика раскраља Милана води неминовно Србију у клопку, коју су заместили смотрено бечки кругови, а цена јој је: независност Србије. С тога је у Србији опозиција силна и све бива јача, у којој су најбољи људи ове земље.

Рат између Енглеске и Транзвала.

Коцка је дакле бачена. Главни заповедник енглеске војске узео је узде у своје руке. Војска његова стоји већ према бурској војсци, а међу предстражама дошло је већ до крвавих сукоба. Намера је Робертсова да прво ослободи Кимберлеј, а онда одмах упадне у Оранж и право пође на Блемфонтен.

Но и генерал Робертс као да је врло лоше среће. И судећи по свему, изгледа да ће исто тако проћи као генерал Булер. Тек што је учинио први корак, а већ стигоше вести о поразу, који је постигао енглеску војску код Ренсбурга. Ту се као што је познато већ месецима борио генерал Френш и гледао да се утврди Јер Колесберг и Норвалс Понт то су управо најглавнија ћуприја за пут у Блемфонтен. Пораз овај мора да је врло осетан био, јер сами енглески извештају веле, да се енглеска војска морала повући према западу после дуже крваве борбе. Морала се повући, а тешко да ће се моћи одржати и у Ренсбургу. На Бастарденеку стоји снажна бурска војска, која влада целим крајем. Шта више, и сами енглески извештаји јављају, да је лако могуће, да ће се енглеска војска повући чак до Наупорта. То значи, да се енглеска војска без сумње већ и повукла дотле. А тиме је положај војске Робертсове доведен у теснац, јер Бури сада лако могу да нападну његово десно крило. Још веле енглеске вести, да је борба врло крвава била и да су Енглези велике губитке имали. Из овог јаког повлачења у натраг, из напуштања чак и Ренсбурга, па и из признања о великим губитцима, јасно се види, да је енглеска војска морала претрпети код Ренсбурга потпун пораз. И питање је, неће ли се Робертс сад морати зауставити и одложити своје продирање према Кимберлеју.

Да су Бури потпуно спремни дочекали војску генерала Робертса, јасно се види по томе, што најновије вести јављају да се њихова војска са свим примакла Робертсовој војци, и да ће сваког часа отпочети крвава борба.

Међу тим из Кимберлеја стижу врло жалосне вести. Не само што је понестало ране, већ од дужег времена бесни тамо тифус, који прождире силне жртве. А међу тим Бури су отпочели живо бомбардовање варош, и то са векиким успехом.

Енглези као да увиђају своју пропаст. Њихови листови не пишу више о сигурном успеху, већ само о скромном надању. Но што је најзанимљивије, њихови листови доносе, како по самом казивању Бура имаде њих 120.000 хиљада храбрих и решених, да свој живот жртвују за слободу своје домовине а средстава имају толико да могу рат водити у недоглед. Ово је врло значајно, јер за чудо мирише на то, да Енглези хоће тиме да докажу, да их не бије шака Бура, већ јака и многобројна војска, која је свачим снабдевена што јој треба.

И док овако жалосне вести по Енглезе стижу са западног бојишта, дотле стоји с њима у Наталу још много горе. Она страва и ужас, који овладаше Дурбаном и Пиетер Марицбургом доиста су оправдани. Та Жубер гони Булера немилице, а како изгледа он ће га без сумње и сатрти и то за најкраће време. Јер најновије вести јављају да је бурски генерал Шалк Бургер по заповести Жубертовој заобишао Булерову војску јужно од Коленса, а тиме јој пресекао повлачење. Ако је доиста тако онда Булеру неће остати ништа друго већ да се упусти у очајну борбу и то врло неизвесну борбу на живот и смрт, или да се преда са својом толико пута потученом војском.

О Ледисмиту нема гласа. Енглези су се без сумње већ помирили с тиме, да Ледисмит мора пасти.

И то је заборавио!

Између патријарха Георгија и једног члана саборског одбора, био је дуги разговор, који се завршио овако:

— Ћуте — каже члан саборског одбора.

— Ћуте — каже патријарх.

— Не нападају вас више — каже члан саборског одбора.

— Не нападају ме!

— Али се испод тог ћутања нешто крупно спрема — вели члан саборског одбора. — Нешто сам већ начуо! Кажу, да ће пући нека велика тиква . . .

Патријарх Георгије оборио главу.

— Јел'те, Ваша Светост? — пита га члан саборског одбора. — Јесте ли уредили ону ствар, о којој смо недавно говорили? Ако ништа друго, бар нек нема штете.

— Нисам још!

— Па шта чекате, ако бога знате? Ово ћутање њихово ни мало не слути на добро.

— И ја волијем — каже патријарх — кад отворено пишу. Бар знам, шта имају против мене А сад, нити знам шта смерају, нит' шта су прокљували, ништа

Онај члан саборског одбора се разрогачио. Па онда пита: — Ама ако бога знате, зар Ви имате још што, осим оне ствари о којој смо пре говорили? Зар још нешто, што би требало уредити, покрити попунити?

Патријарх се замисли. И мислио је дуго, дуго. па онда одби рукама од себе и очајно рече: — Ај, мој брајко, кад би ја то знао?

За тим обори главу и тихо рече: — Видиш, и то сам — заборавио.

Вести из места и са стране.

Успех народне забаве у Н. Саду. Народна забава, коју Новосађани приређују, није обична забава. То је збор пријатеља народних. Ту се забављају и слободно крећу и најскромнији ратари у друштву са занатлијама, трговцима и људима од науке. Али се зато за улазницу плаћа само једна круна, да могу и сиромашнији доћи. Па опет зато постигнут је леп материјалан успех. На зидање цркве у Сантову преостало је 592 кр. 30 п. Но ова забава има и моралан леп успех. Поучан говор др. Миливоја Бабића о пркос-процесима, који данас не могосмо донети због малена простора у листу, доказао је, да народна забава не губи из вида оно, што народу треба. Песме и попевке, свирке и декламација и прикази, све је то имало поред лепоте и уживања, још једну пријатну намеру, да окрепи, одушеви, оплемени. И то се видело на лицу оних многобројних посетилаца, који су испунили дворнице „Царице Јелисавете“, као што се те дворнице не напуне ни о једној другој забави. Особито су сестре из Сантова, њих 20 довојака отпевале своје народне песме и одиграле коло уз гајдаша и уз подскочице, да их беше милина гледати и слушати. Још је успех народне забаве и у томе, што ту нема оне утегнутости, која хоће да влада у извесним круговима. Ту се свако добро осећа и својски проводи. Зато и долази стран свет на ове забаве. А ове године видесмо гостију из Каменице, Карловаца, Пазуве, Земуна, Загреба, Панчева, Сентомаша, Футога, Кулпина и т. д. И то је успех, који је досад свака народна забава постигла, па и ова, приређена у корист Сантова.

† **Платон Телечки,** архимандрит манастира Беочина умро је 1. фебруара и сахрањен је данас у четвртак у јутру у Ср. Карловци. Покојник беше миљеник патријарха Георгија, а доста неомиљен у народу због продаје беочинске каје. „Браник“ у свом данашњем броју вели: „На њега се сваљује нешто кривице за продату беочинску кају, али је он ту најмање крив.“ — Истина је! Много је већма крив Георгије Бранковић и много је већма крив фишкал народних фондова др. Полит, и много је већма крив саборски одбор и ако се сва кривица не може скинути ни са покојног Платона Телечког. Мир пепелу његову!

Бури су добро обувени. То се види из читава ратовања с Енглезима. Јер су досад Енглези увек добро осетили њихове чизме. А шта ће тек сад бити? Наручили су Бури у Вајзенфелзу у Немачкој десет хиљада пари чизама за своју војску, које ће се брзо зготовити и отпремити. Знали смо, да су ови афрички Црногорци добро обувени, а како ће бити Енглезима тек онда, кад се Бури још боље обују!

† **Густав Аугустини.** Румунски народ претрпео је велики удар смрћу овог родољуба свог. Покојник је био вредан и главни сарадник, управо душа румунском листу „Трибуна популурији“. Својим оштрим пером често је погонио и своје сународнике, који хоће по Богу као и код нас неки, да играју велику господу и да дочекују бакљаде, а народ им је девета брига. Био је честит човек и ватрен бранич народносног питања у Угарској. Стога су га власти имале на оку. У последње време је поболевао. И кад се уверио, да ће га боља дуго мучити и напослетку ће ипак њој морати да подлегне, сам је себи одузео живот. Вечан му спомен!

Верска заслепљеност. Мислио би човек, да су прошла она времена, кад су се људи из верска слепила таманили. Но није тако. У Апелтерну, у Нидерландској подигла се гомила света, која припада некој новој вери и рушила је куће протестантима. Њих је предводио неки Шерф. Његова невина брата ухватила је раздражена светина и бацила у реку Мас, где је овај скончао. Морала је доћи војска да начини реда. Раздраженост је у света велика. Од верских занешењака ухваћен је коловођа Шерф и 42 члана његове верске секте и спроведени су у лудницу, да им успламтеле мозгове — расхладе.

Кратке вести. Пре два дана отворена је телефонска веза између Будимпеште и Фијуме. — У Дунакезу затрпана су два радника у бунару, кад су га копали. Тек кад су шест сати копали, пошло је за руком, да њихова телеса извуку напоље. — У последње доба учестали су јубилеји. Сад је прославио слуга угарске опће кредитне банке, Јосиф Копа четрдесетгодишњицу своје службе. Завод му је признао верност у служби. Хоће ли му вредити ово признање, ако се није састарао за његове старе дане? — Време је код нас променљиво. Један дан је доста топал и пријатан, а други доста хладан с кишом. —

Исправак. У прошлом броју „Заставе“ у вести: „Племенито дело“ поткрала се погрешка. Тамо се вели Андрија Станић а треба Андрија Спајић.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 3. фебруара.

Петроград. (Ориг. брз.) Овдашњи листови јављају, да су у Ниш позвани сви српски дивизијони генерали на озбиљан договор. На састанку биће краљ Александер и раскраљ Милан. Саветовање ово је због вести о проглашењу Бугарске независном краљевином. Положај у Србији је као пред српско-бугарски рат 1885 год.

Брисел. (Кор. бир.) У комори настала је туча међу социјалистима и десницом. Демблон који је ћушио Вихарта искључен је за неко време из седница.

Брисел. (Кор. бир.) Транзвалци су поставили ове услове за мир: Потпуну слободу обеју бурских република; да им се уступи северни део капске колоније; за тим Кимберлеј, Базутска Бечуанија и највеће пристаниште у Наталу.

Београд. (Ориг. брзојав.) „Српске Новине“ доносе овај краљевски указ: „Овлашћује се министар правде, да може изузети од управе фондова 3.000.000 динара, који припадају фонду за подизање апсанских завода, па да се ова сума стави на расположење министру војном за потребе војске.

Будимпешта. У сабору на дневном је реду прорачун министарства унутарњих послова. Гроф Форгаш говори за повишење чиновничке плате.

Лондон. Генерал Френш прешао је преко Модер Ривијера. Отпора није скоро никаква наишао. Посео је брежуљке на другој страни реке.

Модер Ривијер. Бури непрестано бомбардују Мафекинг.

Модер Ривијер. Топовска борба непрестано траје.

Најновије вести.

У последњој седници хрватско-славонског сабора говорио је и опет Стева В. Поповић. Док је пре неколико дана хвалио владу и износио како и волови код нас живе сад боље него пре, сад је говорио о томе, како је народ јако осиромашио. Хиљадама наше деце не могу да иду у школу јер немају одела а немају ни школа. Но и сад није тражио Стева В. Поповић од владе, њене добре управе и њеног рада, већ поред државе тражи да се склапају добротворна друштва за зидање школа И ако је ово врло ружна сведоџба по владу, ипак после тога говорник изјављује да прима онај део буџета о школама, који је био на дневном реду.

Трговина.

НОВИ САД, 3. (15.) фебруара. Пшеница прве квоће фор. 7·10—20 н. Пшеница средња ф. 7·— до — н. Пшеница лакша роба фор. 6·50—80 н Наполица ф. 6·— до — Јечам нови ф. 4·80—90 Зоб ф. 4 60—5 Кукуруз у зрну нови фор. 4·30—50 стари у зрну ф. ——— нови у клипови ф. ———

Маст 46 фор Сланина сува 48 фор. дебела паљена 48 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки 31—32 нов. живе
„ средњи . 28—29 нов. мере
„ лаки . . 26—27 нов.

Све од 1 килограма.

Теоци . 25—28 нов. по клгр
Јагњци 5 12 фор. по пару
Овци . ——— фор. по пару.

Стање воде под Новим Садом.

2. фебруара било је . . . . . 4·28 мет.
3. фебруара било је . . . . . 4 20 мет

*

БЕЧ, 31. јан. (12. фебр.) 1900. (Извештај воловског вашара М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу Ст. Маркс)

Пријављено је било свега 4406 ком. т. ј. 3092 мађарског, 471 галичког и 843 немачког соја.

Услед мањег довоза била је тражња живља.

Продавало се за 100 килограма живе тежине: мађарски од кр. 54 72 прима до кр. 75·— галички од кр. 54—73 прима до 76 немачки од 67—77 прима кр., 85 —

Пашњаци од ——— кр.

Бикови и краве од кр. 44—68

*

БЕЧ, 1. (13.) фебруара. (Извештај са свињског вашара од М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу, Ст. Маркс).

Пријављено је било свега 11560 ком. а смештено за продају 4746 назимади и 6195 тешких свиња мађарског соја.

Продавало се поред слабије тражње:

Прима роба од 88—90 филера
Средња „ „ 78—84 „
Лака „ „ 70—76 „
Назимад „ „ 64—80 „

на килограм живе тежине без потрошарине.

*

Званичне забелешке будимпештанске берзе.

2. (14.) фебр. 1900.

Пијаца је била врло слаба. Млинови нису никако тражили, тако да је једва продато на 1000 центи. Цена се једва одржала.

Пшеница банатска, стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81, цене од 50 килограма од 7 кр. 65 п. до 8 кр. 15 пот.; потиска стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 30 пот. до 8 кр. 35 п.; пештанска, стара, каквоћа по хект. од 75 до 81, цена од 50 килограма од 7 кр. 25 п. до 8 кр. 15 п.; бачка, стара какв. по хкл. од 73 до 75, цена од 50 кр. од 7 кр. 35 п. до 7 кр. 85 п

Раж прве врсте, цена од 50 кгр. од 6 кр. 30 п. до 6 кр. 40 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 65 п. до 5 кр. 70 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. 35 п. до 5 кр. 45 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 4 кр. 75 п. до 5 кр. — п.

Репица, цена од 50 кгр. од 12 кр. — пот. до 12 кр. 50 пот.

Проја, од 5 кр. 30 п. до 5 кр. 80 п.

Маст, 50 кгр. 51 кр. — п. до — кр — п.

Сланина, 50 кгр. 43 кр. — п. до 44 к. — п.; сушена 48 кр. — пот. до 49 кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 15 кр. 50 п. до 28 кр. 25 п.; славонски пекмез 50 кгр. 18 кр. до 18 кр. 50 п. српски пекмез 16 кр. до 16 кр. 50 п.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

2. (14.) фебр. 1900.

Дукати	11 кр. 43 п
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 25 п.
Угарска златна рента (од 100 круна) . . .	98 кр. 85 п.
Угарска крунска рента	94 кр. 25 п.
Аустријска златна рента	99 кр. 25 п.
Немачке државне марке (од 100 мар.) . .	118 кр. 10 п.
10 фунти стер. мењачки курс у Лондону) .	242 кр. 35 п.

Имена приложника

на зидање Сантовачке цркве приликом „народне забаве“ држане у Новом Саду, 29. јануара 10. фебруара 1900. г.

По 40 круна приложише: Ђура Вукичевић, адвокат.

По 20 круна. Српска задруга за међусобно помагање и штедњу у Н. Саду.

По 10 круна. Централни кредитни завод деон друштво, Нови Сад, „Матица Српска“, Петар Попадић, Сава Стојковић, гостионичар, Ђока Радовановић, адв., Ђока Мијатовић, Уредништво и Администрација „Заставе“, Персида Јовановић, Каменица. Др. Миливој Бабић, адв. Земун, Милан Ћирић, прота.

По 9 круна 50 пот., у злату, др. Ј. Радивојевић-Вачић адв. Земун.

По 9 круна др. Гедеон Дунђерски.

По 6 круна. Високопреосвећени Господин Митрофан Шевић, епископ, Александар Адамовић, Гавра Мијатовић, Милош Мијатовић, Јован Велимировић.

По 5 круна, Ђока С. Милосављевић, Земун. Јован Красојевић.

По 4 круне. Марија Д. Јовановић, Аркадије Марковић, Ј. Ј. Фирст, Н. Милош Крно, Браћа Шварц, Лука К. Алексијевић, Јован Мунћан, Мидић, Јаша Томић, Панта Масларић, Даљ. Јован Јерковић.

По 3 круне. Ђура Видицки, Душан М. Крстић, Н. Н., Сима Марковић.

По 2 круне. Ангелина Георгијевић, Клајн и Попер, Давид Ћурчић, Фридриха Алтвирта Син, Г. Георгијевић, Мита Кода, Панта Јовановић, трговац. Љубе Стефановића Син, Карл Крон, Тодор Ђорђевић, Мориц Офнер, Милан Радонић, Паја В. Бокшан, Ђорђе Ивковић, Уд. Радовановићка, Панта Срданов, Тоша Николић, Јосим Матић, Даница Илић, Ђока Шовљански, А. Камбер, Милан Т. Јовановић, Др. Илија Огњановић, Тима Гавриловић, Сава Бановић, Ернст и Рот, Милош Керац, Коста Шипош, Ђорђе Бељански, Андра Лукић, Др. Лаза Станојевић, Филип Михајловић, Ћира М. Поповић, Паја Романовић, Паја Латинчић, Пера Милорадовић, Панчево. Живко Салађанин, Панта Јовановић Беба, уд. Јуца Керац, Стеван Станковић, Пера Љубојевић, Стеван Будошан, Јоца Јовановић Вакин, Шандор Тајков, Драга Владовић.

По 1 круну: Мориц Штајн, Петар Маркуш, Мартин Малдакер, Јаков Ципрес, Јулија Поповић, Светозар Миловановић, Стева Теодоровић, Благоје Бранчић, Јоца Адамовић, Душан Јанковић, А. Завишић, А. М. Матић, Душан Путник Мита Штрангаров, Стеван Бођа, Никола Ковачевић, Станојевић, Кузман Јуришић, Никола Станковић, Паја Латинчић, Имре Јанковић, Шурјан Лајош, Марко Шилић, Лаза Лукић, Сава Стојковић, Катарина Димитријевић, Матија Живић, М. А. Јовановић, Влада Стратимировић, Вукичевић, Фемка Николић, Јаша Миличић, Коста Брадваровић, Ђока Исаковић, Макса Јовановић, Глиша Ракић, Јелена Ћурчић, Мита Ђорђевић, Коста Лера, Дамјан Ракић, Пава Ракић, Милица Буђновић, Ст. Кер. Гига Латинчић, Влада Угришић, Н. Н., Лаза Ћурчић, Др. Јован Радонић, Лазар Пантић, Лазар Љубојевић, Др. Душан Милић, Н. Н., Сава Керац Матијин, Ђока Обренов, уд. Тина Марјановић, Јован Рајић, Живко Петровић, Перса Станковић, Милош Мога, Мита Милић, Милица Милић, Софија Бабић, Јован Мијатовић, Катица Мијатовић, Паја Грујић, Јован Гавриловић, Гавра Керац, Панта Башић, Милош Асурџић, Урош Ружић, Миша Милићев, Аца Поповић, Милан Ћирић, Сава Томић, Дошко Бајић, Лука Малетић, Војин Девић, Даринка Винокић, М. Брзаковић, С Романовић, Алекса Форкапић, Браћа Мирилов, Данило Слепчевић, Душан Поповић, Влада Крецулов, Мита Каранов, Никола Николић, Стеван Видаковић Врга, Пера Звекић, Ђока Сланкаменац, Милош Жикић, Пера Ђорђевић, Стеван Бауер, Ковачевић, Васа Клендић, Ђура Љубојевић, Паја Панаотовић. Јефта Савић Шпилер, Лаза Саранда, Јован Коларов, Петар Максимовић, Јова Штрангаров, Ђока Мунћан, Милан Миљков, Драгутин Сланкаменац, Јоца Керац, Иса Илија Цвејић.

По 80 потура. Хошек, Марија Миловановић.

По 60 потура. Јуранић берберин. Лаза Мога, Видосава Маленчић, Јоца Јовановић Бурјан, Стеван Павковић, Данило Тимотин.

По 40 потура. Глиша Мијатовић. Анка Грујић уд. Милан Ердељан, Трива Ракић, Марија Недељковић, Александар Каракашевић, Васа Петровић, Лаза Мургуловић, Аврам Топаловић, Паја Велимировић, Тинка Лукић, Тоша Ракић, Даринка Милић, Сима Машић, Катарина Поповић, Аца Љубојевић.

По 30 потура. Саша Брзак, Милан Вуковић.

По 20 потура. Кристифор Поповић, Јоца Константиновић, Алекса Миленковић, Тоша Пешкан, Анка Пејић. Укупно 483 круне 70 потура.

Душан М. Крстић, благајник.

Продаја појединих бројева „Заставе“ на железничким станицама.

Извештавамо наше штоване читаоце, да се од сада редовно могу добијати поједини бројеви „Заставе“ за сад на овим железничким станицама: Будимпешта, (источна и западна железничка станица), Суботица, Нови Сад, Земун. Сегедин, (на главној станици и Сегедин Рокуш), Темишвар, Вршац, Сомбор, Вел. Кикинда, Вел. Бечкерек, Брод, Винковци, Загреб, Даљ, Сења, Фијума. Поједини бројеви „Заставе“ добијаће се на станицама тамо, где и све остале новине. Наши путници треба само да их траже. Поједини бројеви стају на свима тим станицама 6 новч.

Јавна захвала.

У српској творници каруца и кола г. Јована Мунћана, наручио сам био троје кола. Г. Јован Мунћан створио ми је ова на моје највеће задовољство. С тога најтоплије препоручујем творницу г. Мунћана свакоме оном, који би требао ма какову врсту кола, а са ваљаном израдом, солидном послугом и реелном ценом према другим сличним творницама, биће потпуно задовољан.

Моровић, 10. јануара 1900. год.

С поштовањем

Лазар Петровић,
шумар.

Јавна захвала.

Племенита гђа Маријета Манојловић из Суботице, и благородни г. Паја пл. Еремић из В. Кикинде — руковођени својим племенитим српским осећајима — приложише свако по 20 круна, за набављање књига, сиротим и добрим учитељицима, месних срп. веронсп. школа.

Потписани, побуђени тим племенитим делом, изричу — у име месног школ ког одбора и сиротих ученика — н јтоплију благодарност племенитим приложницима.

Из седнице м школ. одбора, држане у Башахиду 25. јануара 1900. године.

Стеван Перишић, перовођа. **Павле Милин,** председник.

НЕ ОПАДА КОСА, НЕМА ВИШЕ ЋЕЛАВОСТИ!

Моја лековита трава, што је проучавам већ годинама, како би се спречило ћелављење.

EXIKATOR

1 стакло стаје 2 круне 40 пот.

Пронашао сам и стоструко плаћам, ако после двапуташње употребе одма не престане *опадање косе, стварање перути* и сваковрсна *боља коже на глави.*

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ У ЛЕКАРНИЦАМА И У СВАКОВРСНИМ ТРГОВАЧКИМ РАДЊАМА СА МИРИСИМА.

Главно стовариште: **Лекарница Јосифа Терека,** Краљева улица бр. 12.

Ердељско стовариште и главно заступство: **Гот Ђула,** трговина с мирисима, Gyulafehérvár-Főtér

НАРУЏБИНЕ ОДМА ОТПРАВЉА УЗ ПОУЗЕЋЕ: 37 1—20

Једино произвођачко и отправљајуће стовариште: **Dobé Nándor,** uri, női és szinházi fodrász: Budapest, Nefelejts-utcza 27. sz.

ИЗЈАВА.

Доле потписани овим изјављујем, да сам се мојом бившом супругом Софијом рођена Николић растао, и не мислим с њоме више никад у моме веку састати се, зато јављам, да јој неби нико ништ дао на мој рачун.

А уједно и њој дозвољавам тражити развод брака.

У Старом Сивцу, 11. фебруара 1900. год.

36 1—1 **Богдан Мирић.**

Тражи се за куп један

ПАРНИ МЛИН

у Бачкој или Торонталу, у вароши или селу, који имају железничку станицу или поред којих тече пловна вода У понуди ваља да је тачно обележено: каква је машина, број апарата, са којима се ради и последња цена. Адреса:

Josif Mality, Mohol
(Bacska).

2—2 30

Оглас дражбе.

У кући »Матице Српске« у Новом Саду (пијаца Фрање Јосифа бр. 2.) издаваће се путем јавне дражбе под најам један дућан (где је досад оптичар Ј. Вајс био) с порталом и побочним просторијама, на три године дана почињући од 1 маја о. г.

Дражба ће се одржати у суботу 12. (24.) фебруара с. г. у 11. сахата пре подне у званију благајне »Матице Српске«, где се и дражбени услови могу сваки дан дознати.

Ко при дражби жели учествовати, дужан је пишманину од 400 круна положити.

У Новом Саду, 1. (13.) фебруара 1900 г.

Економски одбор
„Матице Српске“.

41 1—2

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦЕРАЈА РАДЊА
НИКЕ НЕНАДОВИЋА
У МИТРОВИЦИ
потребује из добре куће два шегрта, који одма ступити могу. 35 3—3

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.